

מה אהבתי

הקן לעידוד שניים מקרא אחד תרגום, בקיאות בפרשה ומפרשי התורה • לזכר מ"ה קדושי מירון

קריאה בטעם,
בני טעמים?
ואלה שמו"ת

בת מי
הייתה שרח?
כתרגומו

לזכור את ירושלים
בחצות היום
רצון השם

ישועה "שחורה"
בלב מוסקבה
סיפורו של שבת

נרטיס הכניסה לרבי בליז'ענסק: שניים מקרא ותרגום

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחם"א

קומען". (כלומר, בתרגום חופשי, תהיה לך שייכות עם הרבי מליז'ענסק ז"ע).

באותו מעמד שסופר סיפור זה, על ידי הרה"ח ר' שלמה קאליש - לפי העדויות שקיבלנו, באזני כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א - סיפר ר' שלמה עוד, כי חותנו שאל פעם את הרה"ג רבי יעקב יצחק ווייסבלום זצ"ל, הרב מסאוועריד, שהיה נכד הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק, בן אחר בן, אודות ענייני העברת הסדרה, שמו"ת - ואמר לו, שקיבל מאביו, כי אצל הרבי ר' אלימלך הייתה קפיצת גדולה על זה, והיה רואה על האנשים אם העבירו סדרה או לא, עד כדי כך שידעו שיש להעביר סדרה לפני ההגעה לליז'ענסק...

רואים אנו אפוא כי שתי המעשיות הללו עולות בקנה אחד כפתור ופרח - ההקפדה בליז'ענסק, אצל רבי אלימלך שהיה "הרבי של כל הרבי"ס" - הייתה על קריאת שניים מקרא ואחד תרגום, לפני שעולים לקבל שלום אצל הרבי - - -

פעמים ולא הבין מאומה. מאז, לא עיין בו עוד. שאלו הרבי: האם את אחד מנכדיו מכיר אתה? והשיב בשלילה.

שאל ה'אבני נזר': האם יודע אתה מה הפרשה השבוע?
"כן", השיב היהודי, "ויקהל פקודי".

היה זה ביום חמישי בשבוע, והרבי שאלו האם כבר 'העביר הסדרה' (כלומר האם קרא) שנים מקרא ואחד תרגום.

השיב היהודי שטרם עשה זאת, וציין, כי "זה מדי ארוך". מהדברים ניתן היה להבין כי אותו יהודי מתעצל לא רק באותו שבוע להעביר את הסדרה בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום - כיוון שכידוע פרשיות ויקהל ופקודי כשהן מחוברות, זו אחת הקריאות הארוכות ביותר - אמר לו ה'אבני נזר': "אם תקבל על עצמך להעביר-סדרה בכל שבוע, 'וועט דער רבי ר' מיילך דיר אקייגען

אל מרן האבני נזר מסוכטשוב זצ"ל הגיע באחת השנים אורח, ביום כ"א באדר. שאלו ה'אבני נזר', אם רוצה הוא לשתות 'לחיים' לרגל יומא דהילולא של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע, שחל באותו יום. השיב אותו יהודי: אכן, רוצה אני.

שאלו ה'אבני נזר', יש לך איזו שייכות לרבי ר' אלימלך? האם מעיין אתה בספרו לפעמים? והשיב אותו יהודי, כי עיין בספרו הקדוש כמה

עונים על שאלות קצרות בפרשת השבוע ומשתתפים בהגרלות ענק

מתקשרים לקו 'מה אהבתי' 0795-100-200 וזוכים בפרסים שווים במיוחד!

בכל ימות השבוע

אמנם, לפי שיטת המקובלים יש להקפיד על קריאת שמו"ת ביום שישי דווקא, אך לכולי עלמא אין עיקר החיוב בכך ומותר לפרוס את הקריאה על פני כל ימי השבוע. ונהגו רבים וטובים ללמוד בכל יום את החומש עם רש"י וקריאת המקרא פעם נוספת והתרגום, בכל בוקר אחר תפילת השחר, כאשר מחלקים את הקריאה לימות השבוע לפי סדר הקראים, ביום ראשון קוראים ולומדים מראשון עד שני, ביום שני משני ועד שלישי וכן הלאה.

בזמנו. תקנה זו נותרה בעינה ונוספה לה, לשיטת חלק מהפוסקים, חובת לימוד הרש"י כדי להגיע להבנת הפשט, בעת שהציבור יקראו בתורה בשב"ק.

מי שאינו יודע טעמים

להלכה, יוצאים ידי חובה, כפי שהבאנו במדור זה מפי פוסקים רבים, גם ללא הבנת הקריאה. על כן, יוצאים ידי חובה בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום, גם אם אין יודעים את טעמי המקרא.

ואלה שמו"ת

הלכות, טעמים
ומנהגים בקריאת
שניים מקרא
ואחד תרגום

להוסיף לימוד הרש"י

קריאת שניים מקרא ואחד תרגום היא כידוע (שר"ע רפה) חובה הלכתית ולא ממדת חסידות מכמה וכמה טעמים. על כן, תיקנו חכמים לקרוא את התרגום שהיה הפירוש המובן ביותר

מתחילים משמורת

עצות והיגדים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

עלת שבת בשפתו

ערב ימי 'בין המצרים', אמנם לצערנו אין לנו את בית המקדש, אבל עלינו לזכור כי עדיין קיימת האפשרות להקריב קרבנות. איננו מהמתיימרים לעלות אל הר ה' ולבנות את המקדש בעצמנו, אבל לימודו רבותינו, שע"י עסק התורה אנחנו זוכים לאותה דרגה וקירבה.

לא שמועות ומליצות בעלמא, אלא דינא דגמרא ברור, אשר מפורש שחור על גבי לבן כמה פעמים בדברי רבותינו. הבה וניווכח.

בפרשתנו מאריכה התורה ומפרטת את סדר ענין הקרבנות. תחילה פרשת קרבן התמיד שבכל יום, ולאחריה קרבנות שבת חג ומועד.

פרשת הקרבנות נפתחת בפסוק: "וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם, אֵת קַרְבְּנֵי לֶחְמִי לְאִשִּׁי, רֵיחַ נִיחָחִי, תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֲדוֹ" (במדבר כח, א-ב). פסוק מוכר, אותו אנו אומרים פעמיים ביום - לפני תפלת שחרית ומנחה, וגם בקריאת התורה בראש חודש.

רבנו הבעל הטורים כותב: "מֹשֶׁה לֵאמֹר צוֹ אֶת - סופי תיבות: 'תורה', לומר שהעוסק בתורה כאילו הקריב קרבן".

וכך גם בהמשך הפרשה כתב: "בכל המועדות נאמר 'לחטאת' (ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם), חוץ מעצרת (שעיר עזים אחד לכפר עליכם), בשביל שניתנה בו תורה שמכפרת על לומדיה".

אך זה עוד לא הכל. מי שמעיין עוד שם, לא יכול שלא להתרגש ולהתפעל, לראות איך שרבנו חוזר ומדגיש ומהדהד שוב ושוב את המסר המופלא הזה.

כך גם על הפסוק: "וְאִמְרַתְּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לָהּ", כותב הבעל הטורים: "שלושה תגין על ה"א אחרונה של 'האשה' - לומר לך **חמשה** מיני קרבנות נתתי לכם (חטאת). עולה. אשם. שלמים. תודה), והעולה חביבה מכולם. **עסקו בחמשה חומשי תורה, ומעלה אני עליכם כאילו הקרבתם חמשה מיני קרבנות**".

כפי שהזכרנו, יסוד זה מפורש בכמה מקומות

עיתים תורה בכל יום, ומקפיד באדיקות ובעקביות על קריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' בכל שבוע. ללמוד את ספר הספרים, ולהעמיק חקר ועיון ב'חמשה חומשי תורה' בניגון ובנעימה.

עלת שבת בשפתו.

בית המקדש השלישי בנוי על עמלו של אברך תלמיד-חכם שמתענג מליבון סוגיות עמוקות בש"ס ובפוסקים, או מרב ומורה צדק שמנצל את כל עיתותיו לעניית תשובות וכתובת פסקי הלכה, ולמרות זאת הוא יושב ומשקיע זמן יקר, עלת שבת בשפתו, בעבור קריאת 'שניים מקרא' בחריצות ועקביות. מפנה מזמנו היקר שמנוצל בדרך כלל ללימוד 'תורה שבעל-פה' - משניות עמוקות וסוגיות סבוכות בגמרא, כדי לעצור להכיר ולהעמיק בכל שבוע גם ב'תורה שבכתב'.

מי ששונל טוב בקרבנו, יודע, שביית המקדש השלישי אינו בנוי מאבנים, הוא בנוי מ... פסוקים - עסקו בחמשה חומשי תורה, ומעלה אני עליכם כאילו הקרבתם חמשה מיני קרבנות"

בדברי חז"ל, והמפורסם שבהם בסוף מסכת מנחות (ק): "וּבְכָל מְקוֹם מְקַטֵּר מִגֶּשֶׁת לְשִׁמִּי" (מלאכי א, יא), בכל מקום סלקא דעתך?! אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום, **מעלה אני עליהם כאילו מקטירין ומגישין לשמי**.

"שיר המעלות הנה ברכו... כָּל עֲבָדֵי ה', הַעֲמִידִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת" (תהלים קלד, א). מאי "בלילות"? אמר רבי יוחנן: אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה, **מעלה עליהם הכתוב כאילו עוסקים בעבודה**.

ושם בגמרא, מובאת גם הדרשה הידועה והמפורסמת על הפסוק (ויקרא ז', י"ז): "זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם" - **כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם**. (דהכי משמע 'זאת התורה לעולה' - כלומר במקום העולה, למנחה - בשביל המנחה... כלומר: התלמוד תורה מכפר על עונותינו. רש"י).

פרשת פנחס, אמנם קצת ארוכה - 168 פסוקים. וכך גם פרשיות מטות-מסעי המחבורות שבאות אחריה (244 פסוקים ביחד). אבל מי שעניינים בריאות לו, מבין שאלו 168 יהומים, 244 מרגליות ואבני חן. מי ששכל טוב בקרבנו, יודע, שביית המקדש השלישי אינו בנוי מאבנים, הוא בנוי מ...פסוקים.

כן, פסוקים של ילד או בחור צעיר, שבמקום לשחק או לקרוא, מקבל על עצמו עול תורה (ראה רמב"ם אבות ג, ה), ויושב שעה ארוכה בבית או בבית המדרש, וקורא שנים מקרא בדביקות וברצינות.

בית המקדש השלישי בנוי על אדם שבמשך השבוע עוסק לפרנסתו, אך לא מוותר על קביעת

אחת מחמש הצרות עליהם אנו מתענים ב-י"ז בתמוז, הוא שריפת התורה (תענית כו:). מן האמור למעלה למדנו, שעסק התורה בשקידה, ולימוד פסוקיה בחשק ובשמחה, הוא התיקון והכפרה הטובה ביותר. בזכות תלמידי החכמים שעוסקים בתורה, שהם כאילו מקטירין ומגישין במזבח, נזכה בקרוב לראות את בית המקדש על מכונו, ולקיים בו: "אֵת קַרְבְּנֵי לֶחְמִי לְאִשִּׁי, רֵיחַ נִיחָחִי, תִּשְׁמְרוּ" (- שיהיו כהנים ליום וישראלים עומדין על גביו. רש"י), **להקריב לי במועדו**".

שוב הרי לנו, עלת שבת בשפתו, המקרבת את הגאולה.

ומילתא אגב אורחא קא-משמע-לן: "לי במועדו" (= גימטריא: 168) - "סימן".

רוצים לקבל את 'מה אהבתי' מידי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- maahvti@gmail.com

כתרגומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

שרח קיבלה חלק בארץ ישראל?

וְשֵׁם בַּת אֲשֶׁר שָׂרַח (כ"ו, מ"ו)

ותרגומו: וְשֵׁם בַּת אֲשֶׁר שָׂרַח

וכתב הרמב"ן (וכע"ז בחזקוני) שאונקלוס תרגם "ושום בת אתת אשר סרח", וכוונת אונקלוס שאשתו של אשר היתה נשואה בהתחלה לאיש אחר, ומאיש זה נולדה שרח, ואחרי שמת בעלה הראשון נישאה לאשר. נמצא ששרח לא היתה בתו של אשר, אלא הבת של אשתו.

והוסיף הרמב"ן שלפירוש זה, הטעם שהזכיר הפסוק כאן את שרח, זה שבביל למדינו שגם שרח קיבלה חלק בארץ, מפני שאביה מת בלי בנים זכרים, והיא ירשה את חלקו כבנות צלפחד. (ואף שעדיין לא נאמרה פרשת בנות צלפחד, מ"מ עיין מש"כ

יוצאי ירך יעקב מפני שאביה היה מזרע יעקב ולא מחמת שהיתה בתו החורגת של אשר.

ובספר הישר לפרשת וישב כתוב שאשר הלך לעבר הנחר ולקח אשה שהיתה אלמנה ושרח נולדה לאלמנה זו מבעלה הראשון, וכתב הכתב והקבלה (בראשית מ"ו י"ז) שזו שיטת הרמב"ן ולא נראה לומר כך שלאדם שלא היה מזרע יעקב וגם לא הסתפח כלל למשפחתו יהיה חלק בא"י.

יש לציין שדברי הרמב"ן אינם מוסכמים, וכמ"ש במני תרגומא שבכל החומשים לא מצא כגירסת הרמב"ן, וגם בספרי תימן אין את גירסתו זו, ואף בפשתגן (יא"ד) כתב שאין לגרוס כך. וכמ"כ בספר למכסה עתיק (לגר"ח קניבסקי זצ"ל) לבראשית מ"ו י' כתב שבויק"ד סוף פרשה י"ד מבואר ששרח היתה בת אשר ממש.

בש"ת חת"ס אבה"ע סימן מ"א וסימן ע"ו).

והקשו במני תרגומא (כאן) ובטעמא דקרא (בראשית מ"ו כ"ו), איך אפשר לומר ששרח אינה בת אשר, והרי היא בכלל השבעים נפש שירדו למצרים שכתוב שהיו "יוצאי ירך יעקב" (בראשית מ"ו כ"ו). ותיריך בטעמא דקרא שכיון שהיתה יתומה, ו"המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו" (מגילה ג), לכן היא נקראת בת אשר ומיוצאי ירך יעקב.

ועיין בחזקוני ובפירושו הטור שהקשו איזה אדם היה מזרע יעקב קודם שירדו למצרים (שהרי שרח מיורדי מצרים היתה) ומת בלי בנים. ועיין בתכלת מרדכי (יפה) ובספר כור זהב (שטיינרט) שכתבו ליישב בכמה אופנים מי מזרע יעקב מת בלי בנים. ולפי"ז קושיא מעיקרא ליתא, ששרח בכלל

נל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

מדוע לא קוראים בתורה את פרשת המוספים מדי שבת?

וכך מונה הגאון מוילנה: שבעה ימי חג ישנם לישראל - שני ימי פסח: היום הראשון והיום השביעי, שני ימי סוכות: היום הראשון ויום שמיני עצרת, יום אחד של שבועות, יום אחד של ראש השנה, ויום אחד של יום כיפור. אך לא כל המועדים שווים, ואין דינם שווה. וכך מלמדים הפסוקים: "אלה הם מועדי", כלומר: שבעת הימים, מהם "ששת ימים תעשה מלאכה" שישנה ימים - שני ימי פסח, שני ימי סוכות, יום שבועות, וראש השנה - מותרים במלאכות שהן צורך 'אוכל נפש', ו'ביום השביעי' - יום אחד מתוך שבעת הימים של החגים, יום הכיפורים, אסור אף במלאכת אוכל נפש. "שבת שבתון מקרא קודש, כל מלאכה לא תעשו".

על פי ביאורו הנפלא של הגר"א, אין כוונת הפסוקים ליום השבת, כי שבת אינו נקרא מועד וממילא יובנו דברי ה'דעת זקנים' ביסוד שהניחו, כי שבת שונה היא מיתר מועדי ישראל, ועל אין קוראים את פרשת המוספים של שבת, בכל שבת.

בנותן טעם להביא את ביאורו של בעל 'אור החיים' הקדוש לפסוקי המועדים. "מועדי ה' מקראי קודש" - אלו החגים וראשי החודשים, שבית דין יכולים לשנות את זמנם, לפי עיבור החודש. קדושת החגים ושל ראשי החודשים תלויה אפוא בישראל, לעומת שבת, שאינה זהה ממקומה לעולם. ועל כך רמזו הפסוקים: "ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון", המועדים נעשים ב'מועדם' לפי קביעת ב"ד, אבל השבת - אינה זהה ממקומה לעולם.

לפי זה יובן כי "אשר תקראו אותם" - חיוב הקריאה של קרבן מוסף מספר תורה - אינו אלא במועדים ובראשי חודשים, אך מוספי יום השבת, שאינה תלויה בישראל, אינם בכלל חיוב זה.

(מבוסס על מאמרו של הרב יחזקאל שינפול)

שלפני פרשת המועדות - נאמר במפורש, ששבת נקראת "מועד": "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם: מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש - אלה הם מועדי. ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון, מקרא קודש, כל מלאכה לא תעשו, שבת הוא לה' בכל מושבותיכם" (ויקרא כ"ג, ב-ג). אם כן שבת נקראת מועד, וגם על שבת נאמר: "מועדי ה' אשר תקראו אותם". ולפי דעת זקנים מבעלי התוספות, גם את פרשת מוספי שבת צריך היה לקרוא בכל שבת, הרי "אין מקרא יוצא מידי פשוטו"?

אלא, שבפרשת אמור נאמר: "אלה הם מועדי", ומיד, במקום לפרט את המועדים, נאמר: "ששת ימים תעשה מלאכה..." ומהי הסיימת של הפסוקים? - "אלה מועדי ה' מקראי קודש". מבאר הגר"א מוילנה כי גם הפסוקים שנראים לנו עוסקים ביום השבת ובששת ימי המעשה - עוסקים בחגים בלבד, ולא בשבת קודש.

"וביום השבת שני כבשים... עולת שבת בשבתו" (במדבר כ"ח, ט"ז).

בכל חג רגילים אנו להוציא שני ספרי תורה כדי לקרוא את קרבן המוסף של אותו היום. מדוע אם כן בכל שבת לא נקראת פרשת המוספין - "וביום השבת", כפי שקוראים אנו בכל ראש חודש את פסוקי "ובראשי חודשיכם"? (אמנם בפרשה זו מופיעים רק שני פסוקים, אך כפי שנוהגים בראש חודש, ניתן היה להתחיל את הקריאה עם כמה פסוקים מפרשת קרבן התמיד הסמוכה לה).

אלא, כתבו ב'דעת זקנים מבעלי התוספות', שברגלים (וראש חודש בכללם. ראה פסחים ע"ז). נאמר "אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדם" (ויקרא כ"ג, ד). והיות ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, נקבעה חובה לקרוא את קרבנותיהם בספר התורה. לעומת זאת, בשבת אין חיוב שכזה, כי לא נאמר ביום זה "אשר תקראו אותם".

ולכאורה קשה, הרי בפרשת אמור - בפסוקים

שמעו לציון

רצון
השם
בעומק
הפרשה

נצרך רק עוד דחיפה קלה לגאולה

הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע אמר בשם הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, משל לעץ שהמון אנשים התאמצו ורצו להפילו, גיבורים ועוד אנשים חזקים ביותר נקבצו יחד והם ניסו אבל לא יכלו לשבור את העץ. ופתאום בא בן אדם חלש ונתן דחיפה אחת והוא שבר את העץ, וכולם התפלאו איך זה יכול להיות.

גדולי ישראל שהיו לפנינו
בכו והרעישו עולמות על
הגאולה השלימה, ולפני
ביאת משיח צדקנו כבר לא
יהיה חסר רק דחיפה אחת,
דחיפה קטנה, והאדם החלש
שיתן את הדחיפה הזאת,
הוא יגרום שיהיה הגאולה
השלימה

התשובה לזה היא כי כל אחד מהגיבורים עשה פעולה והביא לכך שהעץ יחלש, ולכן כבר לא היה חסר רק דחיפה קטנה, והיה מספיק שהאדם החלש יתן דחיפה קטנה וזה יפול.

כך גם לפני ביאת משיח צדקנו, גדולי ישראל שהיו לפנינו דחפו כבר ודחפו, ובכו והרעישו עולמות על הגאולה השלימה, ולפני ביאת משיח צדקנו כבר לא יהיה חסר רק דחיפה אחת, דחיפה קטנה, והאדם החלש שיתן את הדחיפה הזאת, הוא יגרום שיהיה הגאולה השלימה.

(דברי אמונה ימים נוראים ח"א דף ע"ב)

תועלת לנפש להתאבל על ירושלים אחר צהרי היום

ענין בין המצרים והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב, מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום, בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית. וטעם היות זה אחר חצות היום הוא, כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד "כי ינטו צללי ערב", אשר לסיבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם. ע"כ.

(שער הכוונות)

כשהמחשבה בקדושה, היא מזדככת ומשמחת

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" (תענית ל:), הכלל הוא, כל כוחות האדם נמשך אחר המחשבה, בזה שהאדם חושב נמשך כל עצמות האדם. ונמצא כאשר האדם חושב בקדושה ומתאבל על ירושלים אז מחשבתו ועצמותו בקדושה, ו"זוכה" הוא לשון הזדככות אז האדם מזדכך ורואה עתה בשמחתה קצת, דהיינו שמשיג קצת משמחת ירושלים איך יהיה לעתיד לבוא.

(קדושת לוי, איכה)

מה שאפשר להשיג בשמחה, משיגים באבלות

...ודורות הקודמין ה' להם הארת ביהמ"ק מרוב התשוקה שהיו מצפין לבנין הבית, כמ"ש (תהילים קכ"ב, א) "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך", ע"ש במדרשים. וכמו כן עתה בגלות, כפי מה שמצטערין ומתאוננין על חסרון ביהמ"ק, כך זוכין למצוא איזה הארה מביהמ"ק. וזה רמז הפסוק (איכה ה', ט"ו) "נהפך לאבל מחולינו" פ' כל מה שהיו משיגין אז ע"י השמחה ומחולות זוכין עתה ע"י האבילות על חורבן המקדש.

(שפת אמת, חנוכה תרמ"ד)

לצפות לגאולה בכל יום ויום

אמר הרה"ק רבי איציק'ל מסקווירא זי"ע: אף אם אשמע בת קול מן השמים שביום מחר יבוא משיח צדקנו, לא אאמין, שהרי אהכה לו שעוד יבוא היום.

(ילקוט מאורי אור ערך משיח)

הציפייה מקרבת הגאולה

וע"י ציפיות וחכיות לישועת ה' בכל רגע בודאי תפעול למעלה הרבה, ועי"ז תזכה לעין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכים לו, מחכין ומצפין בכל רגע, כי גם הקב"ה מלך עליון מצפה ומחכה אלא שמידת הדין מעכבת, ובחכותך ובציפיתך תמתיק מידת הדין ותקרב את הגאולה בודאי.

(היכל הברכה, בראשית ל"ז ע"א)

מקנא - כי לא יכול לסבול חילול שמו יתברך

[הקנאה] הג' הוא הקנאה שיהיה האדם מקנא לשם קדשו, שונא את משנאיו ומשתדל להכניעם במה שיוכל, כדי שתהיה עבודתו ית' נעשית וכבודו מתרבה, והוא מ"ש דוד ע"ה (תהילים קל"ט) "הלא משנאני ה' אשנא ובתקומיך אתקוטט תכלית שנאה שנאותי" וגו', ואלוהו אמר (מ"א י"ט) "קנא קנאותי לה' צב-קות", וכבר ראינו למה זכה בעבור קנאתו לאלקיו.

וכבר הפליגו חז"ל (שבת נ"ה) לדבר במי שיש בידו למחות ואינו מוחה, וגזרו דינו ליתפס בעון החוטאים... וזה פשוט כי מי שאוהב את חברו אי אפשר לו לסבול שיראה מכים את חברו או מחרפים אותו ובודאי שיצא לעזרתו, גם מי שאוהב שמו ית' לא יוכל לסבול ולראות שיחללו אותו חס ושלום ושיעברו על מצותיו...

(מסילת ישרים פרק י"ט)

חלק בארץ ישראל - למי שנשמר בקדושה כראוי

לאלה תחלק הארץ במספר שמות. ארץ ישראל היא בחינת אמונה כמו שכתוב שכן ארץ ורעה אמונה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים, כי על ידי קדושת הברית, שעל ידי זה נצטרפין האותיות לטוב, זוכין לאמונה כמו שמבואר בתורה ל"א (לקוטי מוהר"ן א), ועל כן לאלה תחלק הארץ, כי כל אחד כפי מה שזוכה לקדושת הברית כמו כן יש לו חלק בארץ ישראל שהוא בחינת אמונה.

(מוהר"ן מברסלב, לקוטי הלכות, אורח חיים, הודאה ה'יג)

מרגע הקנאה במחשבה נעשה בריה חדשה

פנחס בן אלעזר - הנה העושה מצוה קונים רוחו וגויתו זולת הזכות איכות חדשה ונעשים בריה חדשה מרוב קדושה הנשפעות בו על ידי המצוה, ועל כן סדרו קדמונינו ברכת טוב "אשר קדשנו במצותיו", ונתן לנו כמה מצות כדי שידגל ויקדש בהם גם החומר.

ואמר לעיל וירא פנחס, כי יתכן שהיה חושש בן יקרנו כ[מה שאירע עם] חור, ויהיה בידם ג"ע ושפיכות דמים, אף שזכותו הוא לא יבצר על ידי זה, אך ראה "בן אלעזר הכהן", שאביו נתכהן והוא לא, וגם שיש לו זכות אבות, ויקח רומח - זכות אברהם, שעולה רמ"ח וגם כן קדש שם שמים.

ועל ידי הקדושה שיתקדש על ידי המצוה יהיה כברייה חדשה, ואולי יזכה לכהונה, וקדש כל גופו על ידי מצוה שעשה באבר אחד. ואמר בקנאו את קנאתי - מרגע שקנא במחשבה כבר נחשב בריה חדשה.

(אלשיך בפרשתן)

תורה שאלתי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות
מתוך ספרי 'תורתך שאלתי' שחיבר הרב חגי ולנסקי

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (נה, יא)

מדוע התורה ייחסה את פנחס? בפרט לאחר שכתבה בסוף פרשת בלק 'זירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן'?

רש"י: "לפי שהיו השבטים מבזים אותו: הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מיישראל? לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן."

ריב"א: "נראה לי שלכך יחסו אחר האב, שלא תאמר: אמו גיורת היתה, שהיתה מבנות פוטיאל וגיורת אסורה לכהן, ואם כן היה חלל. לפיכך הוצרך ליחסו."

אור החיים: "ואולי שנתכוון שיזכרו אבותיו לטובה. ועוד נראה שנתכוון להשלים ישראל עם אהרן שסבב נפילה גדולה מיישראל באמצעות העגל דכתיב (שמות לב) 'ויגוף ה' את הנפש על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן, הרי עמד פנחס בן בנו ופדה גוף כל ישראל כאומרם בסמוך 'ולא כליתי את בני ישראל, ולזה יחסו עד אהרן...'"

אבינו מת במדבר והוא לא היה בחור העדה הנעדרים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו (א, מ)

מה היתה כוונתן במילים 'כי בחטאו מת'?

רש"י: "לפי שהיו באות לומר בחטאו מת, נזקקו לומר לא בחטא מתלוננים ולא בעדת קרח שהצו על הקב"ה, אלא בחטאו לבדו מת, ולא החטיא את אחרים עמו. רבי עקיבא אומר: מקושש עצים היה. ורבי שמעון אומר: מן המעפילים היה."

כבוד שוד: "כלומר, לא מתו אחרים בחטאו, לא גרם לאחרים שימותו כמו שעשו מרגלים, שגרמו לכל ישראל שמתו במדבר. ובעדת קרח, שהיצו על משה ועל אהרן ומתו חמישים ומאתים, ואחר כך ארבע עשר אלף, ודין הוא שלא יחלקו בארץ. אבל אבינו לא מת, אלא הוא לבדו."

רמב"ן: "ודעתי בדרך הפשט, שאמרו ככה: בעבור שחשבו שמשם רבינו היה שונא עדת קרח יותר מכל החוטאים שמתו במדבר, שהם היו הקמים כנגדו והכופרים בכל מעשיו, וחשבו אולי בשנאתו אותם יאמר אל יהי לו מושך חסד... על כן הודיעוהו כי לא היה מהם. ורמזו עוד שאינו במתי המגפות אבל במדבר מת על מיטתו, וטעם 'כי בחטאו מת' – אמרו: מת במדבר בעונו, שלא זכה ליכנס בארץ."

חזקוני: "ולא היה בן עשרים באותו הפרק להיות הגזרה חלה עליו אלא בחטאו מת ודינו לירש."

רבי חיים פלטיאל: "כלומר הרגו בית דין היה, והרוגי ביד נכסיהן ליורשין ולפיכך שאלו בנותיו נחלה."

הנשפים שעשה בלעם עד שנהרג

מי שמתעורר בלילה עליו להשתדל בתורה

המשפדל בתורה בעוה"ז זוכה שיפתחו לו פמה שפעים לעוה"ב

ומשום שכל מי שמשפדל בתורה בעולם הזה זוכה שיפתחו לו פמה שפעים לעולם הזה, כמה שפעים לעולם הזה, כמה אורות - בשעה שיצא מהעולם הזה היא מקדימה לפניו, והולכת לכל שומרי השפדים, מכריזה ואומרת: (ישעיה כו) פתחו שפעים גוי צדיק! התקינו כסאות לפלוגי עבד המלך! שאין שמה לקדוש ברוך-הוא אלא במי שמשפדל בתורה, כל שכן אדם שמתעורר בלילה להשתדל בתורה, שהרי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו, והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם, כמו שפירשהו (שיר השירים n) היושבת בננים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

איז השפחה לפני כמותם שמשפדלים בתורה.

רבי שמעון אמר, פסוק זה יש בו סוד חכמה. היושבת בננים - זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל והולכת עמם בצרתם. חברים מקשיבים לקולך - מחנות עליונים כלם מקשיבים לקולך, לקול תשבחתך בגלות. השמיעני, כמו שפירשו (שיר השירים ב) הראיני את מראיך השמיעני את קולך. השמיעני קול אותם החברים שמשפדלים בתורה, שהרי אין תשבחת לפני כמותם שמשפדלים בתורה.

אמר רבי שמעון, כפיכך כל אותם שזכאים להשתדל בתורה, ומקשיבים הלילה ובאים עם המלכה כשמאיר היום לקבל פני המלכה, מתחזק ויורש בשכינה. ולא עוד, אלא ששורה בו חוט של חסד, כמו שבארנו.

וכל מי ששומר עצמו, כפיכך כנסת ישראל אחזה בו ושומרת אותו והיא מקדימה לו שלום

בא וראה, כל מי שזוכה להתחזק בשכינה, ישמר עצמו מאותם דברים שאחזים מולה, כמו מי? אותם שלא משקרים באות הקדוש, כגון בת אל נכר. וכל מי ששומר עצמו, כפיכך כנסת ישראל אחזה בו ושומרת אותו והיא מקדימה לו שלום, וכל שכן אם זוכה וקונה את זה.

ה"ו אילולי פנחס שכך הרגונו

ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל להיות משפדים באותה שעה, פרט לזה שהקדים פנחס למעשה הזה ושכף את הרגו. זהו שכתוב פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'...

באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא: מה אעשה עם משה? ברית זו ממשה היתה, וכלתו היתה, גנאי הוא לתת אותה לאחר בלי דעת ורצון משה. לא נאה זה. התחיל הקדוש ברוך הוא ואמר למשה: משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר לו משה: רבוננו של עולם, מהו? אמר לו, אתה הוא שמסרת נפשך על ישראל שלא יאבדו מן העולם בכמה פעמים, והוא השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר משה: מה אתה רוצה ממני? הרי הכל שלך!

לכו אמר.

אמר לו: הרי הכל שלך היא, אמר לו שתשרה בתוכו. אמר משה: הרי בלב שלם תהיה אליו. אמר לו: אמר אתה בפיך והרם קולך, שאתה מסרת אותה ברצון ובלב שלם. זהו שכתוב לכן אמר. אתה אמר ברצון: הנני נתן לו את בריתי שלום. שאילו הקדוש ברוך הוא, היה לו לומר: לכן אמר לו הנני נתן לו את בריתי שלום. אבל לא כתוב אלא לכן אמר. ואם תאמר שהעברה ממשה - לא. אלא כבר זה שמדליקים ממנו - זה נתנו ומתנה, וזה לא נגרע ממנו.

(זה"ק רכ.)

מהורה יושב

פיניים מספר הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסוד' בעריכת הג"ד מיכאל פנח שלי"ט"א

פסוק לי פסוק

שאלות וחיידורים לשולחן השבת

4. כיצד יחלקו הנחלה בארץ?

- א לאותם שהיו בגיל עשרים בשעת המנין הזה
- ב לפי שמות מטות אבותם - יוצאי מצרים
- ג שתי התשובות נכונות

5. מה לומדים מ"מטות אבותם"?

- א למעט גרים ולרבות עבדים
- ב למעט גרים ונשים
- ג למעט גרים ועבדים

רמב"ן

1. מדוע הרחיק ה' עמוני ומואבי מעל עמו?
א כיון שהיו צאצאיו של לוט
ב מפני חטאם שהרחיקו את ישראל, מדה כנגד מדה
ג שתי התשובות נכונות
2. מדוע מנה גם את שבט לוי?
א כי חלק מהם מתו בעדת קרח
ב לכבוד, שלא יאה לגיון של מלך פחות משאר העם
ג כדי לשבח את פנחס שנמנה עמהם

3. מדוע הזכיר שם איש ישראל המוכה?
א להודיע שזכה פנחס לזה, בשכר שלא פחד לקיים מה שנאמר 'ושם רשעים ירקב'
ב כדי שלא יהרהרו ישראל אחר מידות ה'

4. מה כוונתן באומרן 'כי בחטאו מת'?
א מוסב על שלפניו - לומר שלכן לא זכה להכנס לארץ ישראל
ב מוסב על שלאחריו - לומר שלכן לא זכה לבנים
ג ב' ביאורים ברמב"ן

5. מדוע לא הזכיר בפרשה זו 'מועדי השם'?
א כיון שכבר כתב כן בפרשת אמור
ב כי יש כאן גם קרבות שאינם נוגעים למועד
ג כי נתנם ה' לישראל

אור החיים

1. מדוע אמר "צִרֹר אֶת הַמְדַיְנִים"?
א כי היו עם קשה כמו 'צור'
ב לרמוז על 'צור' שהיה ממלכי מדין
ג כי זהו אחד מתיקוני התשובה
2. מה לומד רבנו משמותיהם של בני יששכר?
א עצות איך לקנות דרך ארץ שקדמה לתורה
ב דרכים ועצות לקנין תורה
ג בשבח וחשיבות מידת הענוה

3. כנגד מה אמר 'יִיחַ נִיחָהּ'?
א כנגד קרבן התמיד עצמו
ב כנגד מנחת התמיד - עשיית האיפה
ג כנגד הנסכים

4. לָסָדַד מִשְׁפַּחַת הַסֹּדֵי?
א שהיה לבוש בבגדי שרד
ב שהיה מסדר לישכר כל הצריך לו
ג שהיה סר מדרך הרשעים

5. מדוע אמר 'וּבְרָאִי חֲדָשִׁים'?
א לפי שראש חודש תלוי בבית דין
ב ללמדך שהוא 'מועד' כשאר מועדי ה'
ג כי ישראל נמשלו ללבנה

מקרא

1. לגבי איזה קרבנות נאמר 'כאלה'?
א בקרבנות חג הפסח
ב בקרבנות חג הסוכות
ג בקרבנות התמיד שמקריבים מידי יום

2. מדוע מת צלפחד?

- א גזירת שמים
- ב בחטאו
- ג בעון עדת קרח

3. כאשר אין בת מי יורש?

- א אחיו
- ב אחי אביו
- ג שארו הקרוב

4. כמה לוג מביאים לפר?

- א חצי ההין
- ב רביעית ההין
- ג שלישית ההין

5. כמה פרים מקריבים ביום החמישי של סוכות?

- א עשרה
- ב תשעה
- ג שבעה

תרגום אונקלוס

1. איש אשר רוח בו
א רוח ענוה
ב רוח נבואה
ג רוח הנהגה
2. איך נקרא חג השבועות להתרגום בפרשתנו
א שבועות
ב קציר
ג עצרת
3. עולת חודש בחודשו
א בהתחדשותו
ב בקביעותו
ג בזמנו ובמועדו

4. על מה כותב התרגום 'יבבא'?

- א תקיעה
- ב שופר
- ג תרועה

5. מהו תרגום 'עצרת'?

- א מנוחה
- ב כינוס
- ג עצירה

רש"י

1. מדוע הזכיר את 'שרח'?
א כי זכתה לבשר ליעקב אבינו שיוסף בחיים
ב כי זכתה לראות את יצחק אבינו
ג כי היתה עדיין קיימת בחיים

2. כיצד דרך ארץ לתת לאורח?

- א להוסיף ולהרבות מיום ליום
- ב למעט ולהוריד מיום ליום
- ג לתת אותו דבר בכל הימים

3. מתי יש להקריב המוספין?

- א באמצע, בין שני התמידים
- ב אחרי תמיד של בין הערביים
- ג לפני תמיד של שחר

מה אהבתי

התקן לשידור ישיר שניים מקרא אחד תרגום לרבי משה קדושי מירון

קוראים שניים מקרא ואחד תרגום • שניים על 5 שאלות • זוכים בהגרלתו!

כרטיס זה יכול להיות שלך!

מדי שבוע הגרלה על חמשה כרטיסים נטענים ע"ש 100 שקלים. עונים נכונה על שלוש שאלות מתוך חמש, ונכנסים להגרלה על 'הכרטיס היוקרתי'.

הלן שמות חמשת הזוכים בהגרלות שהתקיימו בשבוע פרשת חוקת: מבחן מקרא: נהוראי בן אדיבה - מבחן אונקלוס: מרדכי שוויץ - מבחן רש"י: יעקב מינצברג - מבחן רמב"ן: נחום גוטמן - מבחן אור החיים: מרדכי שפירא

התקשרו לקו מה אהבתי
0795-100-200

כְּשֵׁים לְשַׁפֵּךְ אֶת לְבוֹ, פּוֹנֵה אֱלֹהִים הַצַּדִּיק וְאוֹמֵר: "אֵל דָּאָגָה, סַע לְבֵיתְךָ וְהַמְשֵׁךְ בְּיַצּוֹר הַחֲמֹר. אֵל תְּבִיט כָּלֵל אֶל צְבָעוֹ. הַמְשֵׁךְ לְיַצּוֹר מֵהַחֲמֹר כְּכֹל שְׂתוּכֵל, תְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ מַחְסָנִים וְהֵשֵׁם יַצְלִיחַ דְּרָכְךָ"

סיפור של שבת מדוע הפכה השעוה האדמה לשחורה?

"הפעם", אמר לעצמו, "בעזרת השם זה חייב להצליח, שהרי כל התהליך נעשה בדייק נמרץ לפי ההוראות". בסיום הרתיחה הפך את המיכל בידים וועדות, והנה מה רואות עיניו?... הכל שחור! הבין החסיד כי יש דברים בגו. רץ אל השוק, שכר עגלה ונסע לראדזימין, לרבו הקדוש.

יושב הצדיק, ומאזין ברוב קשב לכל מילה היוצאת מלבו השבור של החסיד. כשסיים לשפוך את לבו, פונה אליו הצדיק ואומר: "אל דאָגה, השם יתברך יהיה בעזרה, סע לביתך והמשך ביצור החמר. אל תביט כלל אל צבעו. המשך ליצור מהחמר ככל שתוכל, תמלא ממנו מחסנים והשם יצליח דרכך".

אך כל מאמציו עלו בתוהו.

חדש נוסף עבר, ור' מנשה לא מצא עדין את מבקשו. בסוף החדש השני לשהותו במוסקבה, הגיע ר' מנשה לסמיטה צדדית בקצה העיר. שם, במרתף שמתחת לאחד הבתים, מצא סוף סוף את מבקשו. היה זה למעשה מפעל ביתי קטן ליצור החמר עבור החותמות. בעל המפעל, שהיה יהודי חרדי, הסכים מיד לבקשתו של החסיד, לקבלו לעבודתו במפעל על מנת ללמוד את סודות המקצוע.

מספר שבועות עבד ר' מנשה במפעלו של היהודי, ובזמן זה רכש מימנית בהכנת החמר. בעל המפעל לא הסתיר ממנו דבר, ההפך: הוא השתדל שר' מנשה יבין היטב את כל התהליך, כדי שידע בבוא העת להכין בעצמו כחמר הזה. ליתר בטחון רשם לעצמו את כל הפרטים בפנקס מיוחד, שאותו יחד לצד העניין, שם סדר את כל סודות המקצוע, החל מסוגי החמרים הדרושים להכנת התרכיב, איך לערבם ובאיזה חם להתייבם עד שיתקבל החמר - ה'טריואקס' - במיטבו.

לאחר שלמד את כל התהליך ואף התנסה בהכנתו, הורה לו בעל המפעל כי ישוב לביתו ויחל בהכנתו.

טרם חזרתו לביתו, רכש את כל המכשירים והחומרים הדרושים להכנת ה'טריואקס', ועשה את דרכו חזרה לעירו ורשא. עם הגיעו, נגש למלאכת היצור, כפי שלמדו בעל המפעל.

נגש ומתווכח עמו ר' מנשה ליד חבית השעוה הגדולה. הנה הסתיימה הרתיחה, ולאחר שהצטננה מעט העסה, יצק ר' מנשה את תכן החבית לתוך מיכלים מיוחדים.

רגע, איך יתכן? הוא הרי עשה הכל כנדרש, בדייק כפי שלמד במוסקבה! ובכל זאת, השעוה שהיתה אמורה להיות אדמה, יצאה שחורה! הוא מביט שוב. לא, אין הוא טועה, השעוה שחורה כזפת!

שלוף ר' מנשה את פנקסו, בו רשם את כל ההוראות ההכנה, עובר הוא שורה אחר שורה, ואינו מבין: הוא עשה הכל כנדרש, מה קרה אם כן? ומדוע יצאה השעוה שחורה?! ויהי הדבר לפלא.

שעות רבות עבד על הכנת השעוה בשנית.

ר' מנשה לא הרזה לרגע אחר דברי רבו, חזר לביתו והחל ליצור במלא המרץ כמויות גדולות של שעוה שחורה.

גם כאשר מלאו מחסניו והחמר שבידו אזל, לנה כספים מדידיו, ורכש עוד חמרי גלם והמשך ביצור השעוה המזוהה.

אבל כבד ירד על רוסיה. כותרות אבל הופיעו בכל העיתונים, מברקים נשלחו לכל המחוזות, הפל נתבשרו על מותו של הפולך, אלכסנדר השני.

הממשלה הרוסית התכנסה באותו יום לשיבת אבל מיוחדת, שבה נתקבלו שורת החלטות שמטרתן לסמל את האבל הלאומי. החלט גם, כי במשך שלושים יום טביעו כל משרדי הממשלה וכל סניפי הדאר, את חותמותיהם בחמר חותם שחור.

רק לאחר מעשה, כאשר החלו בחפוישים אחר חמר חותם שחור, הבינו שטענו בהחלטתם.

בכל המדינה לא נתן היה להשיג חמר חותם שחור. משרדי הממשלה שתקו, הדאר פסק מלפעל, ואנדרלמוסיה גדולה שררה במדינה, ואולם את הנעשה אין להשיב.

הידיעה הגיעה לאזניו של ר' מנשה והוא מהר לשגר מברק בהול לממשלה הרוסית, כי יש בידו כמות גדולה של חמר חותם שחור.

תוך שעות ספורות הופיעו נציגי השלטון במעונו, כדי לרכש את כל החמר שברשותו. ר' מנשה הבין את ההזדמנות הגדולה שנגפלה לידו, ונקב בסכום עתק, אותו הוא דורש עבור החמר הקר. נציגי השלטון כלל לא התמקחו על המחיר, ומיד חתמו על ההמחאות. תוך זמן קצר רכנו כל המחסנים מהשעוה השחורה. וכך באותו יום הפך ר' מנשה קדישמן לעשיר מפלג.

לשבת הקרובה נסע לרבו ראדזימין, לבשר לו על הישועה הפלאית. לאחר השבת, כשבא ר' מנשה להפריד לשלום, הודיע לו רבו, כי מהיום ואילך תשוב השעוה להיות אדמה...

(מתוך 'חיי הפענע'ויות')

